

VERDAL SØNDRE SKYTTERLAG

LAGETS HISTORIE

Denne historia er i hovedsak tatt ut av jubileumsberetningen som Morten Veimo skrev i anledning skytterlagets 100-års jubileum i 1997, med et tillegg for åra fram til i dag.

Vinne, mars 2012

John Olav Lund

STIFTELSEN

Verdal søndre skytterlag ble stifta 7. januar 1897, og på denne datoen ble også den første generalforsamlinga i laget holdt.

Lagets historie går imidlertid tilbake til det gamle "Værdalens skytterlag", stifta i 1862. På generalforsamling i dette laget, 20. desember 1896, ble det vedtatt at Værdalens skytterlag skulle deles, slik at skyttere på søndre side av bygda kunne stifte eget lag.

En forløper for det nye skytterlaget på sørsida av elva finner vi i "Vinne sogns skytterafdeling". Dette var en underavdeling av Værdalens skytterlag, for skolekretsene i Vinne og Ness. Et referat fra Nyhetsbladet "Værdølen" i 1883 forteller om ei premieskyting som var blitt arrangert på Rein. Der går det fram at et skytterstevne på den tida ikke bare besto av en skytekonkurranse, men også militær eksersis med avsluttende marsj til et sosialt samvær på gården, med premieutdeling og taler, og "fortæring af 2 glass taadi" underveis. Fra 1886 fikk denne skytteravdelingen fast tilhold i Vinne, under navnet "Vinne skyteskole".

Det var mange erfarne skyttere blant de som var med på å starte det nye skytterlaget på sørsida i 1897, en erfaring de hadde med seg fra Værdalens skytterlag. Som første formann ble valgt Paul Lerfald. Første sak lagsmedlemmene diskuterte var lagets navn, som først ble "Søndre Værdalens skytterlag", senere "Værdalens søndre skytterlag", og nå altså "Verdal søndre skytterlag".

AKTIVITET DE FØRSTE ÅRENE

I starten var det stor mangel på gevær. Krageren hadde kommet, men den kosta kr.35,-, og ikke alle hadde råd til det. Kongsberg Våpenfabrikk klarte heller ikke å dekke etterspørselen. For å bøte litt på geværmangelen kjøpte laget derfor inn 10 stk Lunds-gevær, til en samla sum av kr. 32,-.

Med respekt for seg sjøl så måtte laget ha sitt eget samlingsmerke, en fane. Etter en del fram og tilbake ble det valgt en fanekomité. Den nye fanen fikk inskripsjonen "Jeg vil verge mitt land", og som første fanebærer ble valgt Andreas Røstad. Det var på den tida en stor ære å få være fanebærer. Andreas Røstad hadde tidligere vært formann i "Værdalens skytterlag, og en habil skytter. I 1905 ble han utnevnt som det første æresmedlem i skytterlaget.

Ved stiftelsen i 1897 hadde laget ca 40 medlemmer, og kom i de nærmeste åra opp i 68 på det meste. Korporal Aksel Larsen var Søndres første skyteinstruktør. Samtidig som medlemstallet økte, økte også antall gevær i laget. I alt rådde laget og medlemmene over 35 gevær først på 1900-tallet, derav 18 Krag-Jørgensen. Det ble skutt på avstander fra 100 og opp til 1000 meter.

Under første verdenskrig oppsto det ammunisjonsmangel, og dette gikk ut over rekrutteringa og aktiviteten til skytterlaget i de kommende åra. Fram mot det neste krigsutbruddet, i 1940, ble det innført en form for beredskap i laget. Det ble kjøpt inn ammunisjon og holdt øvelser og våpenopplæring i samarbeid med nærmeste militære enhet. I april 1940 ble ammunisjonen som Verdal søndre hadde lagt seg opp frakta av skiløpere over fjellet til Hegra festning.

Etter avbruddet i de fem krigsåra tok det litt tid å komme i gang, etter som tyskerne hadde beslaglagt alle våpen i privat og skytterlagets eie. Etter først å ha fått låne noen gevær hos militæret, ble nye gevær fordelt gjennom Det Frivillige Skyttervesen. Men først i 1947 fikk Verdal søndre tildelt sitt første gevær, og det ble solgt til Einar Lund, en av mange skyttere i laget som gjorde seg bemerkta med gode resultat innen Skyttersamlaget utover på 1950- og 60-tallet.

SKYTEBANER

Første plassen hvor en kan snakke om skytebane var sannsynligvis ved gården Søraker. Standplassen var like ved husa, men ved å trekke den bakover etter behov, så kunne en få hold opp til 400 meter. Rundt 1902 ble aktiviteten flytta til Rein, en gård som på denne tida var et kultursenter i bygda, for aktiviteter både sommer og vinter. Banen i Reinslia hadde hold på 200, 400 og 600 meter.

Grunneier ønska ikke å fornye kontrakten med skytterlaget etter at kontraktstida på 20 år var omme, og skytinga ble midlertidig flytta til Ravlo. Etter positive forhandlinger med Johan Lurfald om å få bygge ny bane i Lurfaldlia, like ved Jämtlandsvegen, sto ny bane med 100 og 300 meter ferdig der i 1929. For å få statsbidrag så måtte det også bygges 600 meter, og den skyttergrava ble bygd oppe i skogen på eiendommen til Arne Valstad på Lurfald østre.

Under krigen forfalt baneanlegget i Lurfaldlia, og i de nærmeste åra etter 1945 ble det lagt ned stor dugnadsinnsats for å få anlegget på fote igjen. I 1957 var finansieringa endelig i orden, og med statsbidrag og et bidrag fra Heimevernet så ble både 300 m og 100 m restaurert, nå med 6 skiver på begge hold. 2000 dugnadstimer la medlemmene ned i løpet av 1957-58! For å kunne vurdere denne innsatsen fullt ut, så må det presiseres at de på samme tid deltok i en annen stor dugnad i bygda, nemlig bygginga av Vinne samfunnshus.

I 1972 ble standplassen overbygd. I åra 1981-83 måtte anlegget på nytt restaureres, og nå ble 300 m utvida til 10 skiver, og 100 m grava flytta nærmere standplass. Tidligere hadde avstanden vært ca. 120 m.

Samtidig med at lagsmedlemmene jobba med sitt eget baneanlegg i Lurfaldlia, deltok de også i bygginga av sentralbanen i Sul. Verdal bygdeskytterlag sto ansvarlig for det prosjektet, og banen sto ferdig i 1980. I denne tida tok også Verdal søndre initiativet til Verdal sportsskytterlag. Da Vinne nye skole ble bygd passa medlemmer av skytterlaget på så de fikk skutt ut plass for en innendørs skytebane i kjelleren på nyskolen, og med god dugnadsinnsats sto den klar til bruk i 1977. Denne banen ble i 2011, etter gedigen dugnadsinnsats, oppdatert med 8 topp moderne elektroniske skiver.

Etter som elektroniske skiveanlegg i de senere åra har overtatt for skyttergraver med manuell anvisning, og 300 m skyteavstand er erstatta av 200 m, så er anleggene i Lurfaldlia og Sul blitt gammeldagse. 100 m i Lurfaldlia har nå fått elektroniske skiver. Etter som 300 m er blitt avlegs, har Verdal søndre gått sammen med Stiklestad & Vuku skytterlag om bygging av ny skytebane med 100 m og 200 m på Trollmyra i Volhaugen. Dette arbeidet pågår.

SKYTTERHUS

Bygda hadde ikke eget forsamlingshus, men som den kulturinstitusjon skytterlaget var, så vedtok de på generalforsamling i 1905 at det skulle de bygge. Dette var et stort økonomisk løft, og for å klare dette ble det i tillegg til dugnaden med oppføring av huset satt i gang innsamling av gaver og penger, samt holdt basarer. Til det siste hadde de også god hjelp av Vinne ungdomslag, som til gjengjeld fikk noen år med fritt hus for sine aktiviteter.

Forsamlingshuset ved Valstadmoen stod ferdig i 1911, og ble på folkemunne bare kalt for "Skytterhuset". Som bygdas storstue ble huset i mange år framover et senter for idrett og kultur. Bygdekinoen fikk også senere et fast stoppested på "Skytterhuset på Valstadmoen". Det ble lagt inn elektrisk lys i 1918, og det var også et stort økonomisk løft, da skytterlaget måtte gjøre alt arbeidet sjøl, og betale det nødvendige av materialer og innleid faglig arbeidskraft.

I 1946 fikk laget kjøpt ei tyskbrakke på Rinnleiret, som ble plassert ved skytebanen i Lurfaldlia. Den gjorde god nytte for seg både som skytterhus, lager og oppholdsrom i mange

år framover. Men "Skytterhuset på Valstadmoen" ble etter krigen en tung økonomisk klamp om foten for skytterlaget, og det var vel heller ikke noen oppgave for laget å holde bygda med forsamlingshus. På -50 tallet ble det derfor etter hvert solgt, og revet da det nye forsamlingshuset ble bygd.

I Lerfaldlia kjøpte skytterlaget i 1968 et relativt nyoppført hus av Magna Lerfald, som hadde bygd huset med tanke på kafè-drift. Dette huset ble først på -80 tallet restaurert og påbygd med "Retterdals-midler", og tjener den dag i dag som lagets skytterhus.

SKYTTERSTEVNER

I lagets første år ble det i tillegg til vanlig skytetrening og konkurranser også holdt terrengøvelser med skyting, oftest med militært preg. I åra rundt unionsoppløsninga i 1905 viser protokollene at dette var populære aktiviteter, særlig på vinters tid. Øvelsene ble som regel avslutta med fest og premieutdeling, og kunngjort som "skytterfester". Jultrådskyting og fest var også i mange år tradisjonelle og populære arrangement.

I 1907 ble det på Steinkjer for første gang arrangert samlagsstevne i Inntrøndelag. Som ett av de største laga i skyttersamlaget fikk Verdal søndre tildelt dette arrangementet i 1908, med det årlige ombudsmøtet som ble avvikla samtidig. Dette var ei stor utfordring for laget, med 158 deltakere og for det meste privat innkvartering. Stevnet gikk over to dager, og for grenda var dette festdager med flagging. Det er verdt å merke seg at av de 31 skytterlag som var representert, så var hele 10 lag fra Verdal.

I Verdal søndre har feltskyting og skifeltskyting alltid stått høgt i kurs, og mange ganger vært skytterlaget med flest deltakere på samlagsstevnene. I 1929 arrangerte laget sitt første samlagsstevne i skifeltskyting, med start og innkomst ved skytterhuset på Valstadmoen. Etter krigen ble feltskyting og skifeltskyting samla i ett arrangement – "Vintersamlagsstevnet". I 1957 fikk laget tildelt sitt første arrangement av denne typen, og da i samarbeid med Helgådal skytterlag. Verdal søndre hadde feltskytinga, et kjempearrangement med over 300 deltakere avvikla på èn dag! Om kvelden var det fest med premieutdeling i kinosalen på Rinnleiret. I 1968 arrangerte laget for første gang samlagsmesterskapet i både felt- og skifeltskyting, da med base i det nye samfunnshuset i Vinne. Ved begge disse arrangementene fikk skytterlaget stor hjelp av bygdefolket.

I 1974 etablerte Verdal søndre et eget, åpent feltskytterstevne, som fikk navnet "Olavsmanøveren". De første åra ble det arrangert fra Stormoen, men ble senere flytta til sentralbanen i Sul, hvor det arrangeres årlig den dag i dag. I 1983 ble på samme sted sommerstevnet "Olavsstevnet" arrangert for første gang. Dette arrangementet går i regi av Verdal bygdeskytterlag, med Verdal søndre som en sterk medarrangør. Dette stevnet blir også fortsatt avvikla årlig, og som navnene sier så forstår en at de har en historisk forankring.

I 1987 var det landsskytterstevne på Steinkjer, og i forkant av dette hadde Verdal søndre åpent stevne med 437 deltakere, arrangert med 10 skiver over to dager. Da var det fart i avviklinga!

Det største skytterstevnet som imidlertid er holdt i Verdal, er imidlertid landsdelsstevnet på sentralbanen i Sul i 1989, med 600 deltakere. Verdal søndre og Levanger og Frol skytterlag samarbeidet om dette arrangementet.

SKISKYTING

Moderne skiskyting kom hit til landet i slutten av 1950-åra. Fra 1962 overtok Det Frivillige skyttervesen ansvaret for skiskytinga. Ungdomsarbeidet med skiskyting kom godt i gang i Inntrøndelag da Skyttersamlaget i 1965 oppretta et eget skiskytterutvalg, med distriktssjef i Heimevernet Erik Einum i spissen. Verdal søndre valgte et eget ungdomsutvalg for første gang, og Einar Lund sen. ble en naturlig leder for dette. Han var offiser i Heimevernet, og hadde således god kontakt med sin sjef Erik Einum. Han ble også valgt inn i Skyttersamlagets ungdomsutvalg. I 1969 fikk Verdal søndre sitt eget skiskytterutvalg.

På Hallbakkan hadde Vinne skilag bygd lysløype på 1960-tallet. På slutten av 1970-åra tok skiskytterutvalget i laget initiativ til å bygge en skiskytterbane i løypa. Da finkaliber ble innført i skiskyting i 1978, ble det også vanlig med faste anlegg for dette. Skyttervesenet hadde imidlertid ikke tilgang på tippemidler, da det ikke var medlem av Norges Idrettsforbund. Med god hjelp fra Vinne skilag, som ble stående som formell søker om tippemidler, gikk dette i orden. Det har siden vært et gjensidig godt samarbeid mellom de to lagene.

I 1977 starta skiskytterutvalget med Skiskytingens Dag, et rekrutteringstiltak igangsatt av Skiskytterutvalget i Det Frivillige skyttervesen. Skiskytingens Dag fikk etter hvert meget stor oppslutning i Vinne, og toppen ble nådd i 1983 med 190 startende i alle aldre.

I 1984 oppretta skiskytterorganisasjonen sitt eget forbund, Norges Skiskytterforbund, som ble tilslutta Norges Idrettsforbund. Følgen av det ble at Verdal Søndre Skiskytterlag ble stifta. Skytterlaget hadde da administrert skiskytinga i ca. 20 år, og protokollene sier at det hadde vært et ærerikt kapittel i lagets historie, bl.a. med flere norgesmestre i junior, og medaljevinnere i hovedlandsrenn for ungdom.

LAGSFORMENN

Det har opp gjennom de 112 årene vært 23 formenn i laget. Paul Lurfald var lagets første formann, og han hadde dette vervet i til sammen 7 år. Flere andre har også innehatt ledervervet i mange år, og av disse rager Sigurd Risan (11 år) og Olaf Hallan (10 år) høgt.

Men aller lengst fartstid i lederstolen har uomtvistelig Leiv Myklebust, med 29 år sammenhengende, fra 1981 til 2010. Til sammen har han til dags dato også over 40 år i lagets styre. I samme tidsrom har han vært en av lagets mest markante skyttere, og har pr.dato bl.a. 73 beger i stang- og felthurtigskyting fra Landsskytterstevnene. I yngre dager ble han vinner av Aftenpostens sølvfat til beste mesterskapskytter under 20 år på Landsskytterstevnet, og fikk samtidig sin første medalje fra Landsskytterstevnet. Senere tok han i alt 3 stjerner. I 1957 ble han også juniormester, da som medlem av Utvik skytterlag. Han har vært med i styret i Innrøndelag skyttersamlag, og er æresmedlem der. Han ble utnevnt til æresmedlem i Verdal søndre da han ga fra seg formannsklubba i 2010. Han ble samtidig tildelt Det Frivillige skyttervesens skjold for lang og tro tjeneste for skyttersaken. Ved valget i 2010 overtok Edvin Lervik lederrollen. Han er heller ingen fersking i styresammenheng, med ca. 30 år bak seg i lagets styre.

DAGENS SITUASJON

Skytterlaget har et driftig styre, som de siste åra har sørga for å utvikle laget inn i den digitale og elektroniske tidsalder.

For 3-4 år siden ble det montert elektroniske skiver på 100 meter i Lurfaldlia, og pappskivene fikk sin avløsning. Der avvikles det også årlige jaktprøver, med et eget utvalg som arrangør.

I 2011 ble innendørsbanen i Vinne skole fullrestaurert, med 8 elektroniske skiver. Det var en dugnadsinnsats som det står respekt av – ca. 750 timer totalt, og det i et lag med relativt få aktive medlemmer. Skytternes vintertrening og rekruttetrening foregår der, og styret har også inngått et samarbeid med Vinne skilag med hjelp til skyteinstruksjon for skiskytterne i skilaget.

300 meter i Lurfaldlia er for lengst blitt avlegs. Samtidig med at lagsmedlemmene har jobba med innendørsbanen, så har de også sammen med Stiklestad & Vuku skytterlag arbeidet med bygging av ny skytebane i Volhaugen. Det er planlagt 8 elektroniske skiver både på 100 meter og 200 meter. Anlegget forventes å stå ferdig inneværende år – i 2012.